



Slovenska univerza  
za tretje življenjsko obdobje  
*e-novice*

Univerza za tretje življenjsko obdobje **30** let



V letu 2015 želim vse dobro vsem, še posebno vam, ki ste naredili, da je bilo tudi preteklo jubilejno trideseto leto delovanja za Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje uspešno in prodorno, da so mnogi lahko uresničili svoja hotenja in sanje, da so mnogi lahko darovali znanje, kulturo in čas drugim, starejšim in mlajšim rodovom. Zahvaljujem se za sodelovanje vodstvu univerz po Sloveniji, sodelavcem, prostovoljcem, mentorjem, animatorjem študijskih skupin, sponzorjem, domačim in tujim partnerskim ustanovam in predvsem vam, starejšim študentom. Za vas, zaradi vas in z vami deluje Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Za praznike pa za pogrnjeno mizo sedite z družino in prijatelji, »naj se vam od veselja zasolžijo oči«, kot bi morda v svoji maniri dejal Ivan Cankar. Pridružimo se mu v teh željah.

Prof. dr. Ana Krajnc, predsednica



### Božične zgodbe za nekdanjo in današnjo rabo

Božične zgodbe so tako v svetovni kot tudi slovenski književnosti kratke, so fragmenti pripovedi, opis stanja glavne osebe na božični večer. V slovenski literaturi se pojavijo zlasti v 19. stoletju, trdi avtorica diplomskega dela s to tematiko Tatjana Gjerkshe. Analizirala je korpus 258 zgodb, ki so izhajale v podlistkih v časopisih Domoljub, Slovenec, Dom in Svet, Slovenski narod itd. Zakaj so te zgodbe pogosto prikazovale osamljenost, zavrženega očeta, ženske, sina, krivice, ki se dogajajo revnim ljudem, si lahko mislimo. Tudi današnji čas prinaša veliko družbeno neenakost, tudi današnji čas kliče po drugačnih odnosih. Zakaj se zanje ne bi trudili!

### Hiša na Albu je v svoje okrilje sprejela Usposabljanje evropskega združenja DANET Bad Urach, 8.-12. december 2014

V okviru evropskega združenja Danube Networkers for Europe DANET (Slovenska UTŽO je ustanovna članica) je tam o generacijah predavala Dušana Findeisen, Tamara Jare pa je v delovnih skupinah s prihodnjimi podonavskimi partnerji oblikovala predloge novih evropskih projektov znotraj okvirnih programov Erasmus+, Evropa za državljane itd. Udeleženci so z mentorji prišli do presenetljivega spoznanja, da so iz evropskih okvirnih programov domala zginili koncepti kot so vseživljenjsko učenje, družbena participacija, skupnost, starajoča se družba, starejši, medgeneracijsko sodelovanje, koncepti, ki so bili še nedavno »veliki šlager« evropskih politik. Namesto teh je poudarek na potrebah posameznikov, zaposlenih, delovnih organizacij in institucij. V središču pozornosti so »usmerjeno« poklicno izobraževanje (vsak sedmi prebivalec Nemčije zdaj opravlja delo pod ravniyo svoje formalne izobrazbe), funkcionalna pismenost (bralna in digitalna pismenost, kot pravijo v študiji PISA), zelena delovna mesta, nekatere obrobne družbene skupine, zmanjšanje revščine itd. Udeleženci so se učili snovati projekt, določati cilje, dejavnosti in »intelektualne proizvode« projektov in te povezati z ekspertnim znanjem partnerskih organizacij, evropskimi dokumenti in prednostmi, kot so določene v okvirnih evropskih programih do leta 2020. Slovenska UTŽO je navezala številne plodne stike z obstoječimi in potencialnimi partnerskimi ustanovami.



Hiša na Albu je stvaritev Bauhauasa

### Politika zahteva znanje državljanov. Center za politično izobraževanje dežele Baden Württemberg

»Doživite politiko, poslušajte zanimiva predavanja, udeležite se zanimivih ekskurzij, diskusij, vse na

neobičajnem mestu. Za politiko se sploh ne zanimate? Pridite k nam! Pridružite se razpravam, prispevajte svoje misli! Za vas to ne bo izgubljen čas, marveč čas, ki ga boste vložili v nekaj vrednega». Tako zveni povabilo v Hišo na Albu (nem. Haus auf der Alb) stvaritev Bauhauša, umetnostne šole, ki je povezovala rokodelstvo z umetnostjo in arhitekturo (1919-1933), njeno učenje pa je za dolgo spremenilo naš pogled na umetnost, arhitekturo, design itd. V Hiši na Albu se zdaj nahaja Center za politično izobraževanje dežele Baden Württemberg, nad-strankarska deželna ustanova za vse državljane te pokrajine in tujce, predvsem učno osebje šol in univerz ter njihovih študentov. Poslanstvo te ustanove počiva na načelih kot so: prepovedana je indoktrinacija učencev in zaviranje njihovega lastnega mnjenja. To, kar je v politiki kontroveržno, se mora tudi v poučevanju pokazati kot kontroveržno. Učenci morajo analizirati politično situacijo in svoj položaj v njej. V tem centru se odvije 200 in več seminarjev v letu, naslovi nekaterih prihodnjih pa so: Več žensk na vodilnih mestih; Dan človekovih pravic; Zavzetost državljanov; Zgodovina, ki jo piše življenje; O pogumu, moči in človečnosti; Prepričajmo z besedo; Jezik je orožje, držite ga trdno! (Tucholsky); Nove oblike življenja žensk; Živeti in ljubiti v postmoderni; Koliko neenakosti še prenesemo? Evropa in drugi; Navzoče, pa ne le v parlamentu; Znebimo se odvečnega - prazen prostor za boljše življenje itd. Vse to so teme, ki bi jih veljalo razvijati tudi na Slovenski UTŽO. Slovenija potrebuje zavzete starejše državljane, kajti politika niso le razprti, časopisni naslovi ali poznavanje političnih institucij in teorij.

### **Priporočila v Evropskem semestru. Stopnja nezaposlenosti je 10,3%, nezaposlenosti mladih pa 21%**

Evropski semester je poročilo, ki evropskim državam narekuje, kaj naj storijo, tudi na področju izobraževanja. Slovenska vlada naj do konca leta 2014 oblikuje dogovor s socialnimi partnerji glede plač in tudi minimalne plače. Razlika med povprečno in minimalno plačo je majhna - podpre naj konkurenčnost in domačo potrošnjo. Zagotovi naj učinkovitost ukrepov zaposlovanja mladih in starih, sprejme naj Zakon o delu študentov. Podpre naj svetovanje mladim, ki niso registrirani na Zavodu za zaposlovanje s povečanjem zmožnosti osebja zavodov. Poveča naj zaposlenost malo kvalificiranih in starejših delavcev, prilagodi naj delovno okolje daljši delovni dobi. Obravnavati mora razkorak med izobrazbo in zahtevami delovnih mest tako, da naredi poklicno izobraževanje bolj zanimivo za mlade. Preveri naj potrebe na trgu dela. Priporočeni ukrepi ne upoštevajo potrebe po razvoju ljudi, skoraj izključno dajejo prednost tržnim mehanizmom in javnim prihrankom. Kako podpreti domačo potrošnjo, če ne podpremo potrošnikov in državljanov?



C. Ceballos: Bouquet de lavande, šopek sivke

### **UTŽO Žalec na obisku. Dišalo je po sivki Žalec, december 2014**

Mesec december je tu. Narava hoče svoj mir in počitek tudi brez snežne odeje. V tem času se zbiramo v prostorih, ki dišijo po cimetu, nageljnovih žbicah, rožmarinu, sivki, zeliščih, ki budijo pričakovanja,

obetajo dneve veselega druženja in dneve obračuna s preteklim. Budijo željo po bližini sočloveka, po razumevanju in spoštovanju. Ta čas so tudi člani študijske skupine Zelišča, narava, zdravje (UTŽO Žalec) obiskali kolege, skupino zeliščarjev, stanovalcev v Domu Nine Pokorn Grmovje. Stekla je predstavitev dela Zelišča in poglobljena razprava o krepitvi zdravja ter izmenjava strokovnih spoznanj.

### **Prebrali smo Imenoval sem ga kravata (nem. Ich nannte ihn Krawatte, angl. I called him Necktie)**

Je naključje ali odločitev? Na klopi v parku se srečata dva. Prvi je star, drugi mlad, dva iz skupine odpisanih. Vsak na svoj način sta oba nepremakljivo odločna v razmišljanju. Sprva tujca, si zmeraj znova razkrivata svoje življenje, pripovedujeta o njem in tako znova postavita nogo na trdna tla. Avtorica *Milena Michiko Flašar* v bogatem jeziku opisuje pojav mladih, ki izgubijo vezi z svetom, se zaprejo v »tesno kolibo« svojega doma, kot bi dejal Alfred Adler, tam blažijo strah pred življenjem, a hkrati izgubijo vezi z drugimi. Plačanci po drugi strani živijo prav tako odtujeno življenje. Iskreno srečanje oba lika pripne na resnični svet. Prelepa zgodba o srečanju generacij. Priporočamo jo vsem, še posebno študentom psihologije, transakcijske analize, sociologije, antropologije itd.



### **Učimo se biti stari tudi na filmskem platnu**

**Ljubljana, 17. december 2014**

Filmski tečaj CINAGE poteka na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani. Petnajst udeležencev – od izobraževalcev odraslih do upokojenih strokovnjakov – spoznava, kako se v filmu in drugod odlikajo stereotipi o starosti in kako jih lahko, prav tako s filmom, razbijemo. Ena izmed udeleženk je dejala, da se uči biti drugače stara, saj je toliko stvari, ki jih družba lahko dobi od nje, ona pa se počuti potisnjena v omejujoč kalup. Starost pa so lahko nasprotno tudi zgodbe o samouresničenju. To želimo s kratkimi filmi, ki bodo rezultat tečaja, tudi pokazati. V ta namen smo na Slovenski UTŽO sklenili tudi sodelovanje z *Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo*.

### **Scenarij CINAGE raste iz osebnih zgodb**

**Ljubljana, 17. december 2014**

Zapisali smo prve zamisli scenarijev za tri kratke filme o dejavnem staranju. Pod vodstvom *Mete Žgur* (UTŽO Ljubljana) je, četudi sredi belega in sončnega dne, saj filmska domišljija ne pozna meja - potekala *Noč v parku*, vaja, ki smo jo namenili medsebojni pripovedi o lastnem dejavnem staranju po upokojitvi. Udeleženci so povedali, kaj vse počno: so mediatorji na sodišču, delujejo v paru z mladimi sodniki, zasnovali so nevladno organizacijo, pridobili vrsto prostovoljnih predavateljev, delajo prostovoljno, zasnovali so skupnostni vrt. Izobražujejo se za osebnostno rast in delo v skupnosti, mlade s sindromom pomanjkanja pozornosti so privedli nazaj v univerzitetne predavalnice, da so končali študij, se čustveno okrepili, šli svojo pot, igrajo harmoniko in druga glasbila v veselje vseh generacij itd.

### **VABIMO, NAPOVEDUJEMO**



Madame Butterfly. Iz osebnega albuma baletne plesalke Mateje Rebolj, članice študijskega krožka Trgi, ulice in stavbe okoli nas

**Mesto, ki v njem živimo. Tretje srečanje Enajste šole v knjigarni. Shranite datum!**  
**Torek, 6. januar, ob 11.00 in vsak prvi torek v mesecu. Knjigarna konzorcij, Ljubljana**

Študijski krožek *Trgi, ulice in stavbe okrog nas* Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani vas vabi na **Mesto, ki v njem živimo**, že tradicionalno kulturno- izobraževalno srečanje, vsak prvi torek v mesecu, v knjigarni Konzorcij.

Študijski krožek je pod vodstvom mentorice *arhitekta Mete Kutin* pripravil prav posebno publikacijo, ki nas drugače kot smo vajeni, popelje po Ljubljani. V knjižici najdemo tudi odlomek iz Beneške deklaracije (1964), ki pravi, da so spomeniki kulturne dediščine pričevanja o pomembnih fazah razvoja neke civilizacije, v našem primeru našega mesta, razvoj mesta pa se ne zgodi brez meščanov, bi dodali. Seveda avtorji ne zajamejo vseh faz razvoja Ljubljane, takšno hotenje bi bilo zastavljeno preveč ambiciozno.

Srečanje v knjigarni bo občinstvu pričaralo nekatere tematske poti po mestu, denimo tisto, ki so jo avtorji poimenovali *Srečevanja med kulturo in prijatelji*. Tri tematske poti Meta Kutin skupaj z drugimi avtorji sprva razčleni z vidika arhitekture in urbanega prostora, nato pa obogati z doživljajskimi pripovedmi meščanov, z njihovimi izjavami in spomini na doživetja v mestu. Tako, denimo, zvemo, kako je raslo deželno gledališče, ljubljanska opera, zvemo, da ima " neorenesančna zgradba pročelje bogato okrašeno z jonskimi stebri, da medaljoni na pročelju simbolizirajo epsko tragedijo, opero in opereto". Skozi izjave baletnih plesalcev, meščanov Ljubljane, pa odkrijemo dosti več: doživljanje notranjega prostora te stavbe: "*Umetnost se je pred prenovo opere čutila tudi na njenih plesnivih stenah, v razmajanih vratih, prenapolnjenih garderobah, zakajenem bifeju, kjer se je marsikatera debata zavlekla pozno v noč*". Zvemo tudi, kako so študenti nekoč pričakali operne umetnike po predstavi in z njimi zaključili večer v bližnji operni kleti.

Pred vami se bo tako sestavila dvojna podoba opere (in drugih stavb in prostorov), tista arhitekturno deskriptivna in tista druga, doživljajska. Namen srečanja v Konzorciju je predati širšemu občinstvu dejstva in spomine na doživljanje Ljubljane. Shranite datum. Vabimo vas!

**Zakaj šimpanzi ne govorijo? Izvor, učenje in primerjava jezikov.** Tretje v ciklu javnih mesečnih predavanj na UTŽO Ljubljana. **Sreda, 7. januar, ob 10.00 uri**, Poljanska 6, dvorana v pritličju levo. Predavanje Matica Pavliča, doktorskega študenta jezikoslovja in predavatelja na univerzi Ca' Foscari v Benetkah, bo posvečeno spoznavanju izvora in primerjavi jezikov in jezikovnih struktur.

**V študijskem programu Etnologija Ljubljane, mentorica dr. Breda Čebulj Sajko, so še prosta mesta. Sreda, 7. januar, ob 16.15 uri**, Poljanska 6, predavalnica 5

**Simbolika živali in rastlin v umetnosti.** Nov študijski program na UTŽO Ljubljana, mentorica Ana Krevelj. **Četrtek, 8. januar, ob 16.15 uri**, Poljanska 6, dvorana v pritličju levo. Prijave: Univerza za

tretje življenjsko obdobje, Poljanska 6, tel: (01) 433 20 90, e-pošta: [univerza3@siol.net](mailto:univerza3@siol.net)

**Širimo obzorja, združujemo ljudi**  
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov [univerza3@siol.net](mailto:univerza3@siol.net)